

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-féle HÁZ.)

HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉTI
— ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK. —

— KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. —

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — — 12 K. Fél évre — — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — — 3 K. • EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSÉS-féle HÁZ)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PENZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VETETNEK FEL.

Lakáshiány Esztergomban.

A tősgyökeres esztergomi bizonyára nagyot nezett, midőn ezen cikknek címét olvasta és szokása szerint nem épen kedves kívánsággal illeti azt, aki ezt a kérdést bolygatni elég merész.

Brámint gondolkodik azonban az esztergomi háztulajdonos, nekem kötelességem mégis megállapítani, hogy:

1. Esztergomban tényleg lakáshiány tapasztalható:

2. városunkban alig van valamire való bérlakás:

3. mindezek dacára oly magas lakbéreket követelnek, hogy azok a nyújtott ellenszolgáltatás mértékét ugyszólván megkétszerezik.

Nézzük már most a lakáshiányt! Miből keletkezett ez? Abból, hogy városunkban új és a mai modern igényeknek megfelelő bérlakások nem épültek, hanem a meglevő régi házak az igénybevétel mértékéhez képest bővültek ki és toldoztattak.

Valamikor Esztergomban mindenki a maga házában és egyedül lakott. Ritkaság számba ment az, hogy egy házban annak tulajdonosán kívül más valaki is lakjék. Ennek oka igen egyszerű. Az csak félszázad előtti berendezkedés az egyén önzését szolgálta: — a közhivatalok száma csekély volt s a kik azokat betöltötték, valamennyien esztergomiak, vagyonnai bíró egyének voltak. Hogy erre példákat hozzak fel, meg kell említenem, hogy a törvénykezés a város autonóm jogkörébe tartozott és a városi törvényszéket, a telekkönyvet, pertárt stb. ugyanazon tisztviselők látták el, akik egyuttal a városi communities ügyeit is intézték. A vármegyei élet is egy-két olyan hivatalnok vezetése alatt állott, akik állásukat megtisztelés alapján viselték és vagyoniilag jól rendezett körülmények között lévén, Esztergomban saját házzal bírtak. Királyi járásbíró, államépítészeti hivatal, vasut és posta még akkor nem voltak s illetve ez utóbbit egy postamester a saját házában kellően elláthatta.

Ötven év óta azonban hova fejlődött az élet. A városi törvényszék felvette a néhai nevet. Helyette felállított a királyi járásbíró, a most is meglevő büntető, polgári és telekkönyvi osztályaival. Ez az intézmény már vidéki ezékre volt berendezve, nevezetesen olyan

hivatalnokra, akik bérelt lakásra voltak szorulva. Ezen intézmény felállítását több más követte s a fejlődő élet a közhivatalok új berendezkedését megteremtve, ma már ott állunk hogy városunk területén a hivatalnok-osztály és a közhivataloknak egyéb alkalmazottai a jelenlegi népesség 10%-át alkotják.

A város ipari- és kereskedelmi forgalma a multbeli évtizedek alatt szintén jelentékeny bár vagyonosodás tekintetében, sajnos, nem előnyös emelkedést mutatott fel. Az idegenből ide származott iparos- és kereskedő — nép már nem volt abban a helyzetben, hogy magának ingatlant biztosítson s amíg csak 25—30 év alatt ugyszólván minden iparosunk és kereskedőnk a saját házában lakott, ma azt látjuk, hogy az 500 főre menő önálló iparos-népnek 2/3-része — nem is említve alkalmazottait, továbbá a kereskedő osztálynak ugyanolyan 0%-a bérelt lakásokban szorong.

A beköltözés és az ezzel járó népesség szaporodás kényszerítette a háztulajdonosokat abba, hogy házaikat bővítsék, átalakítsák s ekként bérlakásokat létesítsenek.

Nem kívánok most statisztikai adatokat felhozni, bár ezek kiváló érdekléssel bírnának, csak jelzem hogy a népesség szaporodása következtében a lakáshiány nem most, de már évekkel ezelőtt érezhető volt és még inkább felülrik ma amikor látjuk, hogy az öreg belváros már nem képes elegendő bérhajtékot nyújtani, ami miatt a bérlakást igénylők még a legtávolabb eső város részt is — bár ez nem igen kellemes — felkeresni kénytelenek.

Hátra van már most annak okát adni, hogy miért foglalkozom én ezzel a kérdéssel?

Egyszerűen azért, mivel az állapot már is tarthatatlan, másodsor, mert a jövő fejlődés szempontjából a józan előrelátás parancsolja, hogy másként rendezkedjünk be!

A jövőt illetőleg kézenfekvő dolog, hogy a közhivatalok száma szaporodni fog. Hogy egyet említek, a pénzügyigazgatóság felállításának törvénybe iktatott kérdése hovatovább megvalósul. Ez az intézmény bizonyára ide telepít 25—30 új családot. Következik a közel jövőben építendő új vasut az ő alkalmazottjaival. A reáliskolának kifejlesztésével új tanerők érkeznek.

Ha mindehhez még felemlitem a katonai barakk-tábor létesítésének befejezett kérdését, mely újabb idegenforgalmat, illetőleg betelepülést jelent, akkor bátran ki merem mondani, hogy városunk ma, vagy pl. öt év alatt sínes abban a helyzetben, hogy az eljövendőknak akást adjon.

Ezzel szemben igaz, hogy felvethető az az állítás, hogy hadd jöjjenek, majd teremtünk részükre lakást, amde eső után késő a köpönyeg. A mi öreg, előcskult, egészségeseknek bizony éppen nem mondható házaikat tovább földözni, kamrákból, istállókból bérlakásokat létesíteni a modern korszellem ellenére nem lehet többé, így tehát nincs egyéb hátra, mint új bérházaknak létesítéséről gondoskodni.

Ezzel szemben viszont joggal felvethető az a kérdés, hogy ki építsen Esztergomban manapság? Mert — tisztelet a kivételeknek — bizony jelenleg sok háztulajdonos uszik a jelzalogos kölcsön, a nagy adóteher, a kereseti viszonyok rosszabbodása és a türehetlen drágaság révén, ily körülmények között tehát új építkezésre csak azon kevesek gondolhatnak, akik teljesen rendezett viszonyok között élnek.

Nos, én, aki az esztergomi élet fejlődését figyelem, azt mondom, hogy akik a tehetősebbek közül eddig új bérlakásokat építettek, nem bánták meg ebbeli elhatározásukat, mert valamennyi ilyen épült bérház állandóan bérelt állapotban van s ami a bérösszegeket illeti, ezek az építési befektetés kamatait tisztességes 10%-ban biztosítják is.

A lakáshiány orvoslására tehát első sorban azok hivatottak, akik kellő anyagi eszközökkel rendelkeznek és saját érdekükkel együtt a város forgalmi érdekeit is biztosíthatják hogyha a kockázattal bizonyosan nem járó vállalkozásba fognak.

Különösen szól ezen figyelmeztetés pénzügyintézeteinknek, mint amelyekről tudjuk, hogy szerencsétlen kényszer nyomása alatt egyre másra vásárolják össze a házakat s ezen háztartásukra nézve nem épen kedvező teher könnyítésén fáradoznak.

Ami már most a jövőben létesítendő új bérlakásokat illeti, e részben az a meggyőződésem, hogy olyan városban, mint Esztergom, hol a központ elég gyorsan megközelíthető,

nem tartanám épenséggel helyesnek a bérkaszánya-politikát, — mely lényegében a zsebre a leghasznosabb, — hanem inkább az ugynevezett családi házak létesítését ajánlanám. Ennek a társadalmi életben igen erős erkölcsi rugói vannak, nem is említve a közegészségügyi szempontokat. A családi élet nemes vonásai a városokban hova-tovább pusztulnak. Ezeket a bérkaszányák sorvasztják, a kávéházak viszik sirba, már pedig soha sem volt szükségesebb a családi élet, mint napjainkban, amikor az egyén teljesen az általános, kényszerű szokások rabja. A családi házak létesítése feltétlenül üdvös hatást gyakorol a gyermeknevelésre, az pedig tagadhatatlan, hogy a városokban, különösen a bérkaszányás emporiumokban a gyermek nevelésre irányított minden nemes törekvést meg-husítja az élet, melynek nem minden nyilvánulása alkalmas arra, hogy a fejlődő gyermek folytonosan szenvedő félrevezetett, elcsábított, hiú látszatok által elkábított, végeredményében pedig erkölcsileg romlott részese legyen!

Midőn mindezekkel elérni véltem azt, hogy a város modern fejlődését, gazdasági életének elevenebbé tételét célzó tervezgetésnek okaik feltártam s rámutattam a közel jövőben előálló nagy lakásszükség bekövetkezésének biztos lehetőségére, ajánlom ezen kérdést mindazok megfontolásába, akik a bajon segíteni tudnak, képesek és akarnak is!

Az esztergomi kaszinó Kabaré-estéje.

(1908. március 2.)

Prologgal kezdtek el,
prologgal kezdem én!...

Valamikor nagyon régen, volt nekem egy kedves ezüsthaju nagynénem. Ott lakott Budán egy régi ódon nagy sárga házban, melynek ablakaia Dunára néztek. Az ablakok kicsinyek és rácsosak voltak, de a kapu, az nagy volt és mázolatlan. Olyan régi váróház nézett ki az egész ház kívülről, mintha bizony nem is egy jó nagynéni, hanem valami elátkozott királykisasszony lakott volna benne. Ide szoktunk mi gyakran eljární, s ezekből az ablakból néztük a szöke Duna és a jó öreg lánchid nyüsgő forgalmát. Hej, régen volt, akkor még a mi büszke Dunánk sem volt úgy lenyűgözve, nem volt a rablánc is rajta, csak a jó őszinte lánchid dat, de ez mitőlünk már egész utazásszámba menő messze esett!

Rendesen 6-an látogattunk oda, bár mehattunk volna 8-an is, de a néni nem szerette a tulságos nagy zajt, s így egyszerre nem igen akart bennünket látni.

Engem különösen kedvelt, én voltam a bizalmasa meg a napihírek berefelője. Tudtam én mindent: Ki kapott ki nálunk máma, melyikük törte be a velünk egy házban lakó Kohnék fiának a fejét, a szomszédék eselédjét mért küldték el s S-éknél miért maradt el a közfogló. Hyenkor oda kellett a néni nagy karosszéke mellé állnom a kis zsamolyra, s ő hosszú sovány finom ujjával csak babrált nem egész jól ápolt, de annál dusabb firtimbe és biztatott: hát ez hogy volt, hát ez hogy történt fiam? Rendes jutalmam a speiz kules átadása volt egy félórára az az szabad és korlátlan barátkozás a befőttes üvegekkel? — Hej ha még most is így volna, ha csak még mindig a néninek mondhatnék el most is másnap mindent de jó volna, de könnyű lenne! Hyen kellemes és üdítő gondo-

latokkal hajtottam fejemet le fél 4 órakor reggel, a Kaszinó Kabaréja után — otthon.

Elvonult előttem a gyönyörű est színes képe mégegyszer, s megnéztem — még egyszer! Hej kedves néni, ha csak még egyszer ott ülhetnék a lábaid előtt még a speiz kulesot se kérném el. A szabószámlám kifizetését se kérném, mint kértém 1 éves önkéntes koromban: 39 nadrág, 17 blúz, 4 hosszú kard (pedig baka voltam).

Nem kérnék én semmit, csak ott ülhetnék újra és csak ott mondhatnék el mindent!

És — ott ültem!...

Minden minden ugyanaz. Ugyanazok a régi bútorok, az a jól eső rend nagynénem ezüstös fűrtökkel, ékes jószágos angyal arca. „Hát beszélj, hallgatlak!” S én kezdem: Kedves nagynénem! Kedves nagynénem kezdem újra, most a kabaréről fogok referálni! „Hisz tudom, most jöttél el onnan!” Igen, igen ép most jöttem oly fáradt is vagyok, azaz nem, nem, hisz én ott nem beszéltem csak hallgattam és jegyeztem. Hisz ismeri kedves nagynénem a kaszinó nagy termét, oly nagy és oly diszes — telve volt közönséggel! Asztal asztal mellett, városunk egyik családja jött a másik után. Fél 8 óra s már alig van hely, tányeresörgés mindenki vacsorázni akar, hogy az előadást ne zavarja. A pincérek futva, nem — lihegve szolgálják ki, de a közönség csak egyre jön és jön. Már hátul egész az ajtóknál is alig van hely, de azért még mindég új és új arcok jönnek. Végre megtelt, akárcsak egy jófajta hűvös-völgyi villamos.

A biboros függöny szétnyílt. Azaz, de hogy nyílt szét, csak az elé lépett dr. Kelemen Béla, — aki most a Szenttamási-iroda vezetője, és — Hele Gizike kölesönként ruhájában lépett ki, hogy elszavalja azt a prologót, amit a „pillangó kisasszony” prologójából irt át Frey Vici. Az átírás sikerült és ügyes tollra vallott. De ha látta volna kedves nénikém Kelemen leragasztott bajuszával, vörös ál — hajával és természetadta mandula szemével, legyezővel a kezében! Na ez sikerült volt! és hogy szavalt, hogy igazgatta hosszú slepkes fehér selyem ruháját, meg is tapsolták. És hogy hajlongott! No de ezután a függöny már igazán szétnyílt, de a színen most még nem volt senki és semmi. Egyszerre csak egy akord Dankó Sarolta varázs ujjai alul, utána a színpad mögöl egy dal. Fischer László mérnök kellemes szép és magas baritonja esendült meg. A „Paraszt becsület” Sziciliána áriáját énekelve.

A közönség csak hallgat és hallgatna reggelig. Utána még engedve a tapsviharnak egy kedves kis dalt énekelt el.

Pár pillanat s dr. Brenner Antal elegáns magas alakja tűnik fel a színen, s fűtül Dankó Sarolta kísérete mellett. Az elsőt állva a második számot ülve fűtülte le, de gyönyörűen mindkettőt és mély érzéssel. Ha cigány volna egy pár bankómat el tudná fűtülni. Na kedves nénikém hisz ezt nem komolyan mondtam, hisz úri ember és az árvák és gyámoltalanok gondnoka — el se fogadná...

Most méla esend, mintha egy közelgő vihart jelezne: A függöny újra szét nyílik és ott áll sötét uszályos ruhában könyvvel a kezében ami kis büszkeségünk és reményünk — Heltai Hele Gizike. Ruháján semmi dísz, semmi pompa, mégis egy rezedelmi parancsoló megjelenés. Egyet hátra lép, meghajlik, beszédes kétszeme egyet villan, s elszavalja az „Anyá szívét”. De nénikém ezt én nem mondom el, ezt én nem tudom elmondani. Le írni talán igen de tudom, hogy nyolcszor tépném azt is szét, míg a kellő hangot eltalálnám. Egy anyának a szívét szavalta, akít a fia ölt meg, hogy elvigye szívét bűnös asszonyának — öleb gyanánt, s megtette, szaladt vele, de elejtette a porba! Nénikém az anyjának a szívét vitte és elejtette a porba! És a mikor felvette megszólalt a

szív: De nem, nem mondom tovább — hisz mondtam már, hogy nem tudom tovább mondani!

Szinte jól esett, hogy e szín után egy vig dal és táncgyülele, következett: Szecskey Valika és dr. Berényi Zoltán kettőse. Hogy melyik Berényi? Nem az orvos, nem! Azaz igen, engem szokott gyakori sajtópereimből hatásosan kikurálni. Betegen még egyszer sem jöttünk haza, csak mindég ala Cézár — Vici.

Szecskey Valika pierette ruhában volt és igen kecsesen táncolt és kedvesen énekelt. A partnere is énekelt, na de ennél sokkal jobban tud ő már mint előzőleg mondtam — védeni. Ez inkább a szerepköre!

Ez után Istvánffy Elemér magánjelenete következett. No ezért a számért igazán kár volt az időt tölteni. Istvánffy és — magánjelenet! Hisz az egész este csaknem mindég ő beszélt. Higye el k. Nénikém, hogy ebben az emberben egy született anyós, nem, dupla anyós veszett el. Annyit és annyszor beszélni csak ő képes. „Hogy szellemese volt?” Na igen, bár haragszom rája. Nem elég, hogy nyáron a foglyokat lövi el az orrom elől, most még ráadásul az utolsó számmal a mikor én is felmentem a színpadra ki is viceelt. Azt mondta hogy ne beszéljek annyit. Én és beszélni, hát nem borzasztó!...

„Na de csak nem komolyan beszélsz.” De igen k. nénikém bár elismerem hogy nagyon nehéz szerepe volt, ő volt ugyanis a „Konferanszié” ami ilyen Kabarénál a legnehezebb és gyönyörűen magállta a helyét. Nem bántott senkit s dacára, hogy élecs volt, élce nem sértett én — még is haragszom rája, slussz!

De hallga új szám, a mi kis primadonnánk jöttét jelzik már. A függöny nem nyílik hanem szétrebben és ott áll, nem áll, a mi kis „Vickók” dr. Frey Vilmos a minden árvák übüke. Körülötte a cigány, primásul dr. Brenner Antal, előtte egy kis asztal, rajta telt pezsgős pohár, oldalt egy másik asztal s rajta egy behűtött, de még telt pezsgős üveg. És felhangzik a „Léha” kedves zenéje.

Képzeld el k. Nénikém, egy kedves simára borotvált úde fiatal arcot. Huszár önkéntes is volt („szabó számlája”?) Bár ez nem tartozik ide, de tudom, hogy van neki is jó nénikéje, sőt nem is egy hanem négy! „Fessen járhatott.” Igen, igen, de hogy énekelt! Hangja nem bariton nem is egészen tenor, hanem egy bizonyos keveréke a tenor és szopránnak. Oly valami édes és bájos, hogy öröm és élvezet hallgatni. Lumpoltam is vele párszor! „Csak nem?” Na igen, de csak az új nóták kedvéért. Az én-kis leányom még nagyon fiatal, érdek — kizárva!

A „Léha” után még két szép s egészen új Fráter nótát is dalolt. Ezeket a nótákat még itt senki se hallotta, oly gyönyörű fülbemászó zenéje van mindkettőnek. A szövege azonban már nálam van majd később felolvasom.

Most Niedermann Bertike tiroli német dala következett. Fess tiroli ruhában adta elő. Szépen jódlerozott majd utána táncolt. Ebben dr. Brenner Antal volt a párja, aki szintén helyre egy tiroli legény volt.

E vig nóták és táncok után ismét Hele Gizike lépett elő, bájos lenge kék színű ruhában, és elszavalta illetve elcsieseregte a „Cspike rózsát”. A közönség azonban oly követelő volt s nem még egy, hanem még két szép verset is követelt utána. „Elszavalta?” Hele Gizike? Hát reggelig kifogyna-e és mi nem hallgatnánk?!... E szám után egy kis új esillág következett: Hartmann Rózsika Nyergesujfaturól. Egy bájos kis esecse-beese. Egy kis zsuzsu. Most került ki a bpesti angol kisa szsonyok gondos kezei közül. De hogy játszott és hogy táncolt. „A nagyságos Policzerék” szobaciusát adta elő, kis porolóval a kezében. Olyan enivaló volt, alig tudunk betelni vele. Ha a mamája meg a

papája nem vigyázott volna úgy rája, biz Isten ellopott volna a nagyságos P.-ék kis szobalányát.

Ezután egy 1 felvonásos vígjáték Bernát és Bernátné következett. Párbeszéde volt a férj, feleség és a komflis-kocsisnak. Az egész egy a színpadra felhozott valóságos nyitott bérkocsiban folyt le. Tulajdonképen azonban a bpesti Hűvösvölgybe kezdődött és ott is végződött. Egy igen szellemes és mindvégig pattogós párbeszédekből állt. A feleséget Helez Gizike ez egyszer piros nyári ruhában és nagy széles nyári piros kalapban adta elő. A férjét dr. Katona Sándor, a ki eleinte adta ugyan a kemény legényt, de később mégis csak behódolva meghajlott a piros papuesok előtt. „Katona, Katona — mintha e nevet már ismerem.” Hogyne kedves nénikém régi erőssége ő már a gardának a multkor a „8-ik pontban” pattogott és sietett vissza Braziliába. Igen, igen már emlékezem rája, a mult őzskor kezdte el a vadászatot! Az az, nagy előszeretettel lövi is már ki a foglyok szárnytollaiából a középsőt. A kocsist Einzinger Ferenc pipázta végig ügyes maszokban s legvégül mégis csak ő húzta be a busás fuvardíjat. Igaz, hogy nem vitte haza, még az este Bangó el is muzsikálta tőle. Hja! „Ha lakodalmom van a mi utcánkban . . .”

Lakodalma van a cigánynak is!

Most egy kettős a „Háztűznéző” következett. Hoffmann Ella és Fischer László léptek elő, illetve már Hoffmann Ella ott ült egy kis asztalkánál és hamiskásan várt — várt valakit. A lovag nem is váratott magára sokat, hanem jött és megkezdette szép baritonján a szerelmi harcot és vallomást.

Mindez oly röviden ment és dal, dalt követett. „Eredménye?” De kedves nénikém, még ilyet kérdezni? A lovag nyert, a kis leány „asszony — asszony” akart lenni. „Na hallod az én időmben ez nem ment ilyen könnyen.” Kedves nénikém, hol vannak már azok az idők, azokból már csak az „Akáca virágja” maradt meg . . .

Ismét új szín s már ott áll dr. Frey Vilmos, igen igen a kedves kis ülnök, de most áll és feszül rajta a fess szürke angolos ruha. Kezében szürke cilinder és éneklő ruhájához illően az „Angol” kuplét. Tánél is hozzá, cilinderét hol fel teszi, hol le veszi s közben „angol” keserűt iszik. „Laj te az nagyon keserű lehetett.” De hisz nem ivott csak úgy énekelte! Utána egy másik kedves kuplé következett a Lörine utcai bankról. S utána? — utána jött a — „kis kadét”! . . . „Na beszélj róla!” Aranyos nénikém ez egy kapitányról szólt tulajdonképen és nem is a kadétról, de hagyjuk! mind ilyenek az asszonyok, mikor itt a kadét, nekik 3 esillagos úr kell. Ha meg az van ott, visszasírják a kis kadétot, a — kis kadétot! . . . „Na ez már igazán nem is szép.”

Közeledünk a végéhez, jön a „törvényszéki jelenet”.

Ebben a társulat összes férfitagjai részt vettek. Igen, igen én is ebben játszottam — de utoljára. Dr. Katona volt a vádlott, úgy vezették be, de oda se nézett a bajnak, amikor elítélték. Dr. Brenner Antal a Mitfressert adta, Nagy Pali meg a 95-ik Kohnt. Játszott még benne Berger, Einzinger, Müller ő volt a börtönőr, Matus Gyula, Istvánffy Elemér, Dr. Berényi, Dr. Kelemen, Bachl Győző, Schenkengel Antal stb. stb. A bíró nagyon mérges volt, folytonosan külfömből külfömből alakokat hoztak eléje, ő pedig már éhes volt — vacsorázni szeretett volna! Az egész darab különben nem tartott soká, — de kár volt utoljára hagyni. Inkább a műsor közepére kellett volna beosztani, a végére pedig egy egész kis dolgot kellett volna tenni. De különben ez a direktor dolga lett volna, de ő is mérges volt, pedig nem is volt éhes, de a feje az — fájt! De tényleg k. nénikém igazán fájt a feje én láttam is amint bevett egy fejfájás elleni port. Korán haza is ment a direktor úr, fáradt volt és ideges, pedig a kasszával

meglehetett elégedve, tömve volt. De az előző hét fáradalmi azok a kimerítő hosszú próbák stb. nem is csodálom, hogy bele fájdult a feje. — „Hogy az összes zeneszámokat ki kísérte?” Hát Dankó Sarolta kedves nénikém, Dankó Sarolta a kiről már annyi szépet mondtam el, de nini csak most veszem észre, hogy nénikém, már nagyon fáradt alig hallgat ide, pedig még most jönne a java, most akarom még azt a bizonyos két Fráter nótát felolvasni, vagy ha megengedi, hát eldudolom! Hogy kívánja hát kedves nénikém? olvassam, vagy

* * *

De apus! apuskám kelljen már fel és ne olvasson még álmában is! Mi! mi az — nénikém? Apuskám, apuskám hisz már fél 10 s én már rég fen vagyok, keljen már fel! Körülnézek! A szobá felhomályban s a nagy régi divatú karosszék helyett az én 4 éves selymes hajú szőzi kis fiam áll az ágyam előtt — a nagy ostarával. Rám néz, én meg ő reája, mi az kis fiam? hogy elaludt a néni? dehogy, apuskám ébredt fel én a nénit nem is látam, vagy elbűjt? — megkeressem? Hát álom volt mindez! Álom az a régi jó sárga budai ház a rácsos ablak s a mázolatlan nagy kapu, minden, minden. Hisz akkor én még az egész referadám tulajdonképen nem is mondtam el senkinek, hisz akkor én nekem mindazt még meg is kell újra írnom. Szinte mérgesen kaptam el kis fiam kezéből a nagy ustarát és egy nagyot pattantva véle a levegőben fogadtam meg, hogy ezt meg nem esekeszem, ha bármi történjék is. Inkább nem bánom megegyeszer fellepek a kaszinó színpadján, de — kisebb szerepben.

Gerenday József.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő: Berán Károlyné, Bachl Jánosné, Dr. Berényi Zoltánné, dr. Berényi Gyuláné, özv. Böthiné és Klári, Brukner Albertné, Aranka és Margit Berger Gyuláné, Buxbaumné, özv. Dankó Istvánné és Sárika, Dreisok Anna, Etter Gyuláné (Kéménd) Etter Ödönné, Frey Ferenéné, Feichtinger Sándorné (Budapest), dr. Földváry Istvánné, Forgács Béláné, Fuchs Árminné, Grósz Ferenéné, Goldner Fülöpné, Gerenday Józsefné, dr. Gönczy Béláné Grux Zseni, Hess Rezsóné, Hartmann Péterné és Rózsika (Nyergesujfalu), Homolay Etelka (Büd-Szent-Mihály), Hecht Lieskó (Bpest), Háber Jánosné, Hele Gizike, Hoffmann Ellike, Istvánffy Elemérné, Kuszena Jánosné, dr. Kircz Oszkárné, Kruatner Anna, dr. Katona Sándorné, özv. Libné és Aranka, Leitgeb Jánosné, Lipsitz Józsefné, Lenkey Emilné, Marosi Ferenéné, Meszéna Kálmánné és Mariska, özv. Müller Gyuláné, özv. Mészáros Károlyné, Niedermann Józsefné és Bert, Niedermann Jánosné és Elsa, özv. Niedermann Andorné és Annuska, Nagy Pálné, Nyáry Károlyné (Budapest) Pongrácz Kázménné, Pálmai Jánosné és Sanyika, özv. Palkovits Jenőné, Pistelka Mici, Rajky Viktorné, Spiszár Jánosné, Simonyi Lehelné, Szeiler Vilmosné és Ilonka, Szegedy Jolánka, Szeesky Antalné és Vali, Szabó Mihályné és Klárka, Szenttamási Béláné és Panni, Szalay Béláné, Schönbeck Mihályné és Stefi, özv. Takács Gézané, Tóbiás Frigyesné, Taky Gyuláné, Wimmer Imréné és Mariann, Véesei Emilné, Vajand Ilonka, dr. Zwilling Ferenéné.

Mi ujság?

Március 15 emléke.

Vimmer Imre polgármester f. hó 4-ének d. u. 4 órára értekezletet hívott össze az idei március 15-ének ünneplésének előkészítése tárgyában. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy márc. 15-én a belvárosi templomban d. e. 10 órakor a közönséget ünnepi Istentiszteletra hívja; d. e. 21 órakor a függetlenségi párt tart ünnepi közgyűlést d. u. fél 3 órakor üszkivonulás a honvédtemetőbe, hol a

Himnusz eléneklése után a főgimnáziumi ifjuság részéről Kuppis VIII. o. t. mond beszédet, a tanítóképző énekkara egy hazafias dalt ad elő, Lázányi IV éves tanítójelölt elszavalja a Talpra magyart; a város közönsége nevében Prikkel Marián bencés tanár mond ünnepi beszédet, majd egy rövid imát s végül a Szózatot éneklék a dalárdák és a közönség. Este 6 órakor a kaszinó ünnepi összejövetelet rendez és az ünneplő közönség fél 8 órakor a Magyar Királyban társasvaesora gyülekezik. Szóval minden a régi módon történik, csak azután a lelkesedés is a régi, elragadó lelkesedés legyen.

Jubileum.

Gáll László az esztergomi számvívóségi ki-rendeltség főnöke a napokban ünnepelte hivatalos-kodásának huszonöt éves jubileumát. A népszerű hivatalfőnököt tisztársai és barátai szeretetteljes ovációkban részesítették a ritka évforduló alkalmából.

Városi közgyűlés.

Esztergom szab. kir. város képviselőtestülete ma d. u. 4 órakor közgyűlést — tart a következő tárgysorozattal: Vaszary Kolos hereegprimás válasza az új év alkalmából hozzáintézet üdvözlésre. Az esztergomi főkapitán értesítése Pór Antal praelátus kanonok által egy Esztergomban felállítandó fiúarvázra tett 40.000 kor. alapítványról. Az esztergomi főkapitán bejelent, hogy virilis képviselői jogát Nedeck Miklós által, özv. Hutt Miklósné pedig Kottra Károly által kívánja gyakorolni. A vármegye törvényhatósági bizottságának határozata a városi összekötő h. é. vasutra vonatkozó képviselőtestületi határozat jóváhagyása tárgyában. A vármegye közigazgatási bizottságának határozata a dr. Hele Antal volt városi polgármester és főügyész vagyoni felelőségének megállapítása tárgyában és az erre vonatkozó fő-ügyészi javaslat. A m. kir. közigazgatási bíróság ítélete Fried Arnold és fia dohány nagyárus részére érkező dohánygyártmányok vámmentessége ügyében. A vármegye alispánjának felhívása az országos gyermekvédő liga választmányába egy tag kiküldése iránt. Pápa r. t. város közönségének átírata a városoknak az állami érdekből teljesített feladatok kárpótlása iránt nyújtandó kárterítés végett a képviselőházhoz intézendő felirat érdekében. Az iskolaszéki elnök elterjesztése Büttner Róbert halálával megüresedett iskolaszéki tagság betöltése iránt. Az építészeti bizottság javaslata az építési szabályrendelet módosítása tárgyában. A tanügyi bizottság javaslata a reálskola VI. osztályának felállítása ügyében. Tanácsai előterjesztés a hatósági eselédszerző intézet felállítása ügyében tett közgyűlési felhívásra. A jogügyi bizottság javaslata özv. Tonamüller Antalné kerületi szülész nő nyugdíjazása ügyében. Özv. Scheicher Mihályné kérelme kegydíjának felemelése iránt. Gazdasági tanácsnok jelentése a temetői jégverem bérbeadásáról. Ugyannak jelentése a halászati jog bérbeadásáról. A házi pénztár jelentése a villamtelep építésére felvett kölcsön tartalékalapjának állagáról. Bérczi Endre számtiszt kérelme a városnál díjnoki minőségben eltöltött szolgálati idejének nyugdíjazás tekintetében leendő beszámítása iránt. A városi pénztáraknak f. évi január és február havi megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvek.

Plebános választás.

Városunk képviselőtestülete ma délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlésen választás útján fogja betölteni a belvárosi plebánosi állást. A szervezési szabályrendelet 4 §-ának 11 pontja szerint a választásban a képviselőtestületnek csak róm. kath. vallású tagjai bírnak választási joggal.

Ivanics Miklós szerencsétlensége.

F. hó 3-án Ivanics Miklós városi kiadó jobb-oldali szélütést szenvedett úgy hogy beszédképességét is elvesztette. A szorgalmas régi tisztviselő iránt városzerte nagy részvét nyilatkozik meg.

Restauráció a városnál.

A legutóbbi általános városi tisztújítás óta a törvényben előírt 6 esztendő a jövő hónap 16-án lejárt s így az összes választott tisztviselők a községi törvény értelmében újra választandók. A polgármester és főjegyző már bejelentették az alispánnak a tisztviselők mandátuma lejáratának határidejét s így az alispán legközelebb össze fogja hívni a tisztújító közgyűlést.

Halálozás.

Mártonffy Imre lapunk régi tárcairó munkatársa, az „Ujpesti Közlöny” szerkesztője és tulajdonosa március 3-án 39 éves korában elhunyt. Temetése ma délután négy órakor lesz az újpesti Attila-utca 52. számú házából. Mártonffy Imre az a székesfővárosi tanítótestületnek és a vidéki hírlapírói gárdának számottevő tagja volt. A fővárosi iskolákban husz év óta működött, az „Ujpesti Közlöny”-t tizenhat év óta szerkesztette s más újságokba is dolgozott. Több önálló műve is jelent meg, melyek közül két kötet elbeszélése és regényei a jelentősebbek. Legutolsó regénye: „Margit a bojárleány” címmel most van sajtó alatt.

A kath. legényegyletből.

Az Esztergomi Kath. Legényegylet 1908 évi március hó 9-án d. u. 4 órakor tartja XV. évi rendes közgyűlést, a következő tárgysorozattal. 1. Elnöki megnyitó. 2. Dr. Csernoch János csanádi püspök üdvözlése. 3. Titkári jelentés. 4. Számvizsgáló bizottság és pénztárnok jelentése. 5. Háznagy, dékán és könyvtárnok jelentése. 6. Egyéb indítványok. 7. Tisztikar, választmány és rendező-bizottság megválasztása. Este 6 órakor dr. Csernoch János csanádi püspök egyesületi elnök tiszteletére az egyesület helyiségében ünnepély lesz.

Államsegély a tanonciskolának.

A kereskedelemügyi miniszter a kereskedő tanonciskola fentartási költségének fedezésére 1000 koronát utalványozott át a városhoz.

Véget ért a farsang.

Az idei hosszúra szabott farsang ime véget ért. Tegnap nagy bűnbánattal hamvazkodának mindazok, akik nagy vigassággal és kellő deficitel áthejehujjagták Karnevál interregnumát. Konstatáljuk, hogy összesen 32 bál esett meg szerény városunkban vagyis a farsang minden második napjára esett egy. Konstatáljuk, hogy a farsang mint házasságközvetítő intézmény az idén sem vált be, amennyiben egy leányból sem lett menyasszony. Konstatáljuk, hogy mint pénzemésztről moloch igen jól bevált a farsang, mert március 1-én egy sereg „gavallér váltót” ovatoltattak meg pénzintézeteink. Jó lesz tehát böjtölni. „Emlékezzél oh ember, hogy porból lettél és porrá lész.” Hamvazkodjunk.

Társasvacsora.

Az esztergomi-szenttamási és vízvárosi kath. polgári kör f. hó 1-én a Magyar Királyban rendezett bankett keretében üdvözölte újonnan választott elnökét dr. Csátszky István pápai kamarást és heregprimási titkárát. A banketten meglepő nagy számmal vettek részt az egyet tagjai és a meghívottak családjaikkal együtt. Vacsora előtt a „Fogházban című egy felvonást adták elő a kör műkedvelői és vig. mókákkal nagy derűtséget keltek a közönség soraiban. A bankett alatt dr. Wipplinger Ödön a kör ügyésze köszöntötte fel az új elnököt, aki megköszönvén az üdvözlést a társadalom kath. társadalmi tömörülésének szükségességét hangoztatta, végezetül Tóth Lajos köri háznagynak buzgó működéséért egy igen értékes ajándékot nyújtott át a kör nevében. A bankett után ismét újabb sikerült műkedvelői produkciók következtek. Simon Endre a világ vége című kuplét adta elő, majd Róthnagel Etel és Rieperger Károly a szakítás című párjelenetet játszottak el hatással. Esti 10 órakor asztalbontás után kezdetét vette a tánc és derült jókedvben a halmali órákig tartott.

Az ipartestület új közgyűlése.

Az Esztergom szab. kir. városi ipartestülete f. hó 1-ére egybehívott rendes közgyűlést a tagok részvétele miatt nem tarthatta meg és így f. hó 8-ára újabb rendes évi közgyűlést hirdet melyet tekintet nélkül a megjelenő tagok számára meg fognak tartani. Tárgysorozata a következő: 1. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag választása. 2. Jelentés az előjárásról 1907. évi működéséről. 3. Az ipartestületi házvétel ügyének jóváhagyása és végleges elintézése. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. Számvizsgáló bizottsági jelentés s az 1907 évi zárszámadás bemutatása. 6. Az 1908. évi költségvetés megállapítása. 7. Elnök, 4 számvevő és 36 előjárásági tag választása. 8. Az ipartestületi hitelszövetkezet létesítésének ügye. 9. Egyéb indítványok.

Nyilvános istentisztelet

Az Oltáregyesület nyilvános istentiszteletét folyó hó 8-án tartja a vízvárosi zárda templomában Előtte való napon d. u. 5 órakor litánia lesz, mely alatt a hívek a sz. gyonást végezhetik. Az imádási napon pedig ¹/₂ 7, 8, 9 és ¹/₂ 10 órakor szent mise, délután 5 órakor szent beszéd és litánia.

Bakák garázdálkodása.

F. hó 1-én éjjel három 76-os baka megtámadta a Rózsa utcában Szabó János hajóslegényt. A hajóst a földre toptették, ütlegelték, majd elraboltak tőle 20 korona készpénzt és 36 kor. értékű ezüst óráját, ezután futásnak eredtek. A rendőrség nyomozás közben a dulakodás helyszínén megtalálta az egyik baka oldalszíjját és egy cigaretta tárcát, melyben Szalai Dénes nevére kiállított kimaradási engedély volt. Valószínűnek tartják, hogy Szalai a támadók közé tartozik.

Önkéntesek gyakorlatai.

Az V. hadtest önkéntesei f. hó 31-én városunkba érkeznek, hogy itt és a környéken a tavalyihoz hasonló gyakorlatokat végezzenek. Az önkéntesek 1 hónapig fognak városunkban tartózkodni.

Alkoholista gyermekek.

Dorog községben már régi társadalmi körtünet, hogy serdületlen gyermekek vigan járnak a kocsimákat és sokszor a nagyokkal versenyt isznak és a szoros értelmében beragnak. Ezen társadalmi betegség elfojtására most történt meg az első hivatalos lépés. A tanfelügyelő erélyes hangú átiratot intézett a dorogi előjárásához, hogy a vonatkozó közig. bizottsági határozat értelmében tartsa vissza a serdületlen gyermekeket a kocsimázástól, mert ellenesetben a mulasztó közegeket fel fogja jelenteni a közigazgatási bizottságnál.

A győri ügyvédi kamara közgyűlése.

A győri ügyvédi kamara ez évi március hó 29-én d. e. 10 órakor tartja évi rendes közgyűlést Jókai-utca 4. sz. alatti saját helyiségében. Ugyanesek ez a közgyűlés ejti meg a tisztújítást is. A Ziskai Antal dr. kir. tanácsos elnök és Korn János dr. titkár által most kibocsátott meghívó szerint a közgyűlés tárgysorozata a következő lesz: 1. Elnöki megnyitó-beszéd. 2. Az igazságügyminiszterhez intézendő évi jelentés tárgyalása és megállapítása. 3. Az 1907 évi kamarai pénztári számadás felülvizsgálása és az erre vonatkozó számvizsgálói jelentés. 4. A segélyalapról szóló 1907. évi számadás felülvizsgálása és számvizsgálói jelentés. 5. A kamarai könyvtárról évi jelentés. 6. Az 1909. évi költségelőrányszat és fedezésének megállapítása. 7. Számvizsgálók kiküldése. 8. Hivatalos jelentések és előterjesztések. 9. Indítványok és kérények. 10. Tisztújítás.

x Háziasszonyok öröme. A nemesak híres de gyönyörű „Mercedes” állvány (kredene papír a „Hunnia” könyvnyomdában Széchenyi-tér 7. sz. alatt kapható. Darabja 5 fillér.

A lesoványodást

megyátolja, a testet, a gyermek húsát egészségessé, erőssé fejlesztí a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is megerősíti ép úgy mint ahogy

sok ezer gyermek fejlődését elősegítette.

A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, úgy azonnal adjanak neki

SCOTT-féle EMULSIO

Minden üvegben egyenlő finom, hatásos alkatrészekből összeállított SCOTT-féle Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ által elismert adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjék ügyelembé venni.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

Eladó.

A zselizi uradalomban a birka és egyéb bőrok az 1908. évben eladók. Írásbeli ajánlatok a zselizi felügyelőséghez intézendők hol a szerződési feltételek megtekinthetők. —

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.